

Klimat- och Näringslivsdepartementet

Dnr: KN2023/04578

Teknikföretagens referens
Miriam Munnich
Miriam.munnich@teknikforetagen.se

2024-01-31

Teknikföretagens kommentarer på regeringens förslag om nya energipolitiska mål

Inledning

Teknikföretagen företräder svensk tillverkningsindustri och tekniktjänsteföretag. Gemensamt för våra 4 400 medlemsföretag är att de utvecklar varor och tjänster i världsklass och att nästan all försäljning sker i global konkurrens. Teknikföretagens medlemmar har lösningarna på många av de miljö- och klimatutmaningar världen står inför. För att de ska kunna fortsätta bidra till en hållbar omställning är det av yttersta vikt att utbyggnaden av elsystemet och elektrifieringen tar fart snabbt och kostnadseffektivt för att stärka deras konkurrenskraft.

Teknikföretagen noterar att regeringens förslag fokuserar på elsystemet, vilket är viktigt men vi förväntar oss att den kommande energipolitiska inriktningspropositionen tar ett helhetsgrepp kring hela energisystemet som även då inkluderar bioenergi, värme, vätgas mm. I följande text kommenterar Teknikföretagen de tre övergripande förslagen som regeringen lagt fram kring nya energipolitiska mål.

Planeringsmål

Tidöpartierna föreslår ett planeringsmål på 300 TWh för det svenska elsystemet till 2045. Planeringsmålet ska regelbundet följas upp baserat på underlag från berörda myndigheter.

Teknikföretagen välkomnar ett långsiktigt planeringsmål till 2045 om 300 TWh, men anser att det även behövs delmål för 2030 och 2040 för att vår industri ska våga satsa på investeringar i närtid. Om det råder osäkerhet om tillräckligt mycket fossilfri el finns tillgängligt på den plats där ett företag vill investera blir det sannolikt ingen investering. I ljuset av EU:s klimat- och energimål till 2030, som svensk industri i allra högsta grad ska bidra till, krävs också tydliga signaler i form av mål från politiken.

Utöver övergripande planeringsmål behövs en nedbrytning av målen i förmågor för olika tidpunkter. Förmågorna bör delas in i variabla kraftslag, planerbara kraftslag samt flexibla resurser och anges för såväl delmålen som det långsiktiga målet.

Kraftslag och tekniska lösningar bidrar på olika sätt till att upprätthålla frekvensen i elnätet i varje ögonblick och till att säkerställa effekt där och när den behövs. De fysiska behoven i elsystemet och framförallt i elnätet glöms ofta bort, vilket leder till att det finns en allmän uppfattning om att det enkelt går att ersätta ett kraftslag med ett annat. Så är inte fallet. För att kunna koppla på mer variabel kraft behöver elnätet kompletteras med olika tekniska lösningar och energilagring för att fungera väl. Elsystemets fysiska behov för att fungera måste därför vara utgångspunkten för utbyggnaden av elsystemet. Därför behövs politisk tydlighet

kring hur mycket som ska byggas av olika förmågor och var i landet så att elsystemet kan skalas upp robust och kostnadseffektivt.

För svensk industri är det avgörande att elsystemet byggs ut på ett teknikneutralt och kostnadseffektivt sätt där alla fossilfria energislag får bidra, modern och smart teknik nyttjas för att bland annat lagra energi, effektivisera och optimera både produktion och användning samt göra hela elsystemet mer flexibelt. Minst lika viktigt är det att bygga ut elnätet så att industrin och transportsektorn kan få tillräckligt med el där och när den behövs. Elnätsutbyggnaden behöver planeras in i ett tidigt skede med tanke på de långa ledtider som råder för tillstånd. Investeringarna i elnät behöver ske proaktivt och innan behoven av ny elproduktion och förbrukning blir kritiska.

Det är oerhört viktigt för Sverige att vi behåller den konkurrensfördel vi haft i decennier tack vare ett kostnadseffektivt, fossilfritt och robust elsystem. För att lyckas med att få till ett effektivt och modernt dubbelt så stort elsystem som dessutom levererar el till en relativt låg totalkostnad behöver Sverige även satsa på digitalisering av elsystemet, se till att tillräckligt med kompetent arbetskraft finns tillgänglig och att forskning och innovation inom hela energisystemet får tillräckliga resurser.

Teknikföretagen välkomnar även en ökad samordning och samverkan av berörda aktörer för att uppnå en mer effektiv tillståndsprocess och tidig hantering av målkonflikter. Vi anser att elsystemet behöver bli ett riksintresse för att i större utsträckning än idag bli prioriterat när det uppstår målkonflikter. Att ge förtydligande ansvar till olika myndigheter är välkommet så att det inte råder tvivel om vem som har vilket ansvar och när.

Leveranssäkerhetsmål

Tidöpartierna föreslår ett leveranssäkerhetsmål som innebär att elsystemet ska kunna leverera det förväntade förbrukningsbehovet av el 99,989 procent av tiden och att Svenska Kraftnät får ett helhetsansvar för leveranssäkerheten.

Teknikföretagen anser att det är bra att Svenska Kraftnät får ett förtydligt helhetsansvar för leveranssäkerheten på både lång och kort sikt. Vi vill dock påpeka att ett högt ställt leveranssäkerhetsmål måste sättas i relation till kostnaden för att uppfylla detta mål.

Samhällets ökande behov av el ställer högre krav på leveranssäkerhet och då inte bara i driftskedet utan även på längre sikt. Det måste finnas en beredskap och motståndskraft mot yttre påverkan under kriser och krig. Dessutom måste det finnas tillgång och lager av material, komponenter och reservdelar för att kunna hålla elsystemet och utbyggnaden i gång samt kunna transportera elinfrastrukturen till de platser där det behövs.

Industrin och övriga samhället har möjlighet att erbjuda flexibilitet till elsystemet och därmed bidra till leveranssäkerheten givet att det finns tillräckliga förutsättningar att delta på flexibilitetsmarknaden. För detta krävs bland annat en utökad digitalisering i samhället och smarta elnät så att konsumenterna även kan bli producenter av el och på så sätt avlasta elsystemet. Smarta elnät kan även möjliggöra ett optimalt utnyttjande av de resurser som finns utspridda i form av el, lager och tekniska lösningar inklusive flexibilitet.

Energieffektiviseringsmål

Tidöpartierna föreslår att Sveriges mål för energieffektivisering ses över i syfte att tydligare främja en samhällsekonomiskt effektiv användning av energi och ett effektivt utnyttjande av energisystemet som bidrar till den gröna omställningen.

Teknikföretagen anser att det är bra att målet ses över i ljuset av industrins gröna omställning, målet om 100 procents fossilfri elproduktion 2040 och de EU-direktiv som nyligen omarbetats.

Det är viktigt att påminna om att industrin använder energi för att förädla råvaror till produkter och lösningar som gör nytta i samhället och bidrar till vårt välbefinnande. Industrin jobbar ständigt med att effektivisera sina processer och företagsekonomiskt lönsamma energieffektiviseringar görs ofta i samband med investeringar som förbättrar verksamheten.

Det kan därför förklara varför effektiviseringslösningar implementeras stegvis och i samband med andra investeringar.

Teknikföretagen anser att energieffektiviseringsmål måste utformas på ett samhällsekonomiskt effektivt sätt så att de inte hindrar industrins elektrifiering och nya industrisatsningar. Därför kan Sverige inte sätta ett absolut tak på energianvändningen för det skulle förhindra tillväxt och svensk industris globala klimatnytta. Nya effektiviseringsmål som implementeras får heller inte missgynna fossilfria termiska teknologier som exempelvis kärnkraft.

Energieffektiviseringar avlastar elsystemet och kan bidra till att elsystemets utbyggnad inte behöver bli fullt lika omfattande. Med andra ord innebär energieffektiviseringar en nytta för samhället i stort utöver den nytta som varje enskilt företag får av att effektivisera. Av den anledningen bör staten vara med och bidra till energieffektiviseringar genom att komplettera marknaden med någon form av ekonomiskt stöd. Teknikföretagen har tagit fram förslag på incitament för energieffektiviseringar som finns på vår hemsida: [Energi & Klimat - Teknikföretagen \(teknikforetagen.se\)](#). Övergripande anser vi att:

1. Klimatklivet och Industriklivet bör öppnas upp för att även inkludera projekt som leder till energieffektiviseringar och flexibilitet.
2. Det behövs en *One-Stop-Shop* för att på ett enkelt sätt få och dela med sig av information och kunskap kring energieffektiviseringar och flexibilitetslösningar och hur man eventuellt skulle kunna nyttja spill, ofta i form av värme.
3. Mer forskning, utveckling, demonstration och spridning av ny teknik behövs för att lyckas med elektrifieringen och fortsätta ligga i teknisk framkant på dessa områden.